

# ΛΟΥΤΡΟΤΟΠΟΣ ΡΟΤΟ ΠΟΣ

Διεπιστημονική κριτική  
διερεύνηση των ελληνικών  
τόπων με ιαματικό πόρο  
και οι προοπτικές  
ανάπτυξής τους

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 14 ΜΑΡΤΙΟΥ 2025  
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,  
Πατησίων 42, Αθήνα 10682.  
Κτίριο Αβέρωφ, Αμφιθέατρο Κ.008

- 10:00 - 10:45** Χαιρετισμοί, περιγραφή του ερευνητικού  
**10:45 - 12.15** Ο Θερμαλισμός σε ιστορική προοπτική: από το  
χθες στο σήμερα, εμπειρίες και προβληματισμοί  
**12.45 - 14.15** Η δύναμη του νερού: Ο Θερμαλισμός σε νέα  
προοπτική, από την θεραπεία στην ευεξία  
**15:00 - 16:30** Ερευνητικό έργο «Λουτρότοπος», μεθοδολογία,  
ευρήματα  
**16.30 - 17.30** Ιαματική εκμετάλλευση και λουτρικός  
πολιτισμός - όροι μιας σύνθεσης στην  
αναπτυξιακή πολιτική των Λουτρότοπων

Η ΗΜΕΡΙΔΑ ΔΙΕΞΑΓΕΤΑΙ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ  
"ΛΟΥΤΡΟΤΟΠΟΣ: Κριτική χαρτογράφηση & εικαστική αφήγηση ιαματικών  
πηγών του Ελλαδικού Χώρου" | Φορέας υποδοχής: Πανεπιστήμιο Δυτικής  
Αττικής / Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Εθνικό Μετσόβιο  
Πολυτεχνείο | Σχολή Αρχιτεκτόνων.

Το ερευνητικό έργο «ΛΟΥΤΡΟΤΟΠΟΣ:  
Κριτική χαρτογράφηση & εικαστική  
αφήγηση ιαματικών πηγών του Ελλαδικού  
Χώρου» χρηματοδοτείται από το ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.  
(Αριθμός Έργου: 14821) στο πλαίσιο της  
Υποδράσης 1 της Προκήρυξης  
«Χρηματοδότηση της Βασικής Έρευνας  
(Οριζόντια υποστήριξη όλων των  
Επιστημών)», Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και  
Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0) στην περιοχή  
(Ε.Π. 7) «Ανθρωπιστικές Επιστήμες και  
Τέχνες» με Φορέα Υποδοχής το  
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής και  
Συνεργαζόμενο Φορέα το Εθνικό Μετσόβιο  
Πολυτεχνείο. Επιστημονική Υπεύθυνη:  
Γεωργία Τουλιάτου (Πα.Δ.Α.). Συντονιστική  
Ομάδα: Γεωργία Τουλιάτου (Πα.Δ.Α.),  
Ευφροσύνη Τσακίρη, Φρύνη Μουζακίτου  
(Πα.Δ.Α.), Ερευνητές: Σωκράτης Γιαννούδης  
(Πα.Δ.Α.), Άγγελος Ψιλόπουλος (Πα.Δ.Α.),  
Μαρία Μάρκου (Ε.Μ.Π.), Κωνσταντίνος  
Μωραΐτης (Ε.Μ.Π.), Ιωάννης Τούντας  
(Ε.Κ.Π.Α.), Μάρκος Δανάς (Σ.Δ.Ι.Π.Ε.)



# ΛΟΥΤΡΟΤΟΠΟΣ

## Διεπιστημονική κριτική διερεύνηση των ελληνικών τόπων με ιαματικό πόρο και οι προοπτικές ανάπτυξής τους

Η Ημερίδα φιλοδοξεί να ανοίξει έναν διάλογο με αφορμή τα ερευνητικά ευρήματα του έργου «ΛΟΥΤΡΟΤΟΠΟΣ: Κριτική χαρτογράφηση & εικαστική αφήγηση ιαματικών πηγών του Ελλαδικού Χώρου». Για τον σκοπό αυτό προσκαλεί ειδικούς επιστήμονες και ακαδημαϊκούς ερευνητές από τον χώρο του θερμαλισμού, της ιατρικής, της πολιτιστικής διαχείρισης, της κοινωνικής ιστορίας, της αρχιτεκτονικής και των εικαστικών τεχνών. Οι τοποθετήσεις των προσκεκλημένων αναμένεται να συμβάλλουν στην δημιουργία μιας συναρμογής της υλικότητας των πόρων με την εννοιολογική, εμπειρική, φαινομενολογική και αισθητική τους διάσταση.

Στο πλαίσιο της Ημερίδας, θα επιχειρηθεί η σκιαγράφηση του πλαισίου μέσα στο οποίο μπορεί να οργανωθεί ένας γόνιμος διάλογος για την αναπτυξιακή δυναμική αυτού του πολύτιμου φυσικού και πολιτισμικού πλούτου, καθώς και η ανάδειξη των ζητημάτων που ανακύπτουν από την αντίστιξη διαφορετικών κοινωνικών, οικονομοτεχνικών και πολιτικών αντιλήψεων, όπως και θεωρητικών προσεγγίσεων που καθορίζουν τις εξελίξεις στον χώρο αυτόν.

Η συζήτηση θα εστιάσει στις μεθόδους χαρτογράφησης, διαχείρισης και βιώσιμης αξιοποίησης των ιαματικών πόρων, μέσα από την πραγματολογική τους υπόσταση και μέσα από την ευρύτερη σημασία τους ως τοπία πολιτισμού.

Η εκδήλωση απευθύνεται σε ερευνητές, επαγγελματίες, φορείς τουριστικής και πολιτιστικής ανάπτυξης, φοιτητές και το ευρύ κοινό.

---

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 14 ΜΑΡΤΙΟΥ 2025  
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Πατησίων 42, Αθήνα 10682  
Κτίριο Αβέρωφ, Αμφιθέατρο Κ.008



# ΠΡΟ ΓΡΑ ΜΜΑ

---

## ΠΡΩΪΝΗ ΖΩΝΗ

09.00 – 10.00: Προσέλευση

**10:00 – 10:45: Χαιρετισμοί, περιγραφή του ερευνητικού**

10.00 – 10.10: Εισαγωγή στην ημερίδα (Συντονισμός: Α. Ψιλόπουλος, Δρ. Αρχιτέκτων-Μηχανικός, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, ΠαΔΑ)

10.10 – 10.20: Η κριτική χαρτογράφηση και η εφαρμογή της στην έρευνα των λουτρότοπων  
Ε. Τσακίρη, Δρ. Αρχιτέκτων-Μηχανικός, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια, Συντονίστρια του Έργου

10.20 – 10.30: Σύγχρονες πρακτικές ψηφιακής αφήγησης για μια καινοτόμα έρευνα των λουτρότοπων  
Τ. Τουλιάτου, Δρ. Εικαστικός, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, ΠαΔΑ, Επιστημονική Υπεύθυνη και Συντονίστρια του Έργου

10.30 – 10.40: Η δύναμη του εικαστικού μέσου στην προβολή των λουτρότοπων  
Φ. Μουζακίτου, Εικαστικός, Καθηγήτρια, Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, ΠαΔΑ, Συντονίστρια του Έργου.



# ΠΡΟ ΓΡΑ ΜΜΑ

---

## ΠΡΩΪΝΗ ΖΩΝΗ

- 10.45 - 12.15:** **Ο Θερμαλισμός σε ιστορική προοπτική: από το χθες στο σήμερα, εμπειρίες και προβληματισμοί** (Συντονισμός: Α. Ψιλόπουλος)
- 10.45 - 11.00: Ιδιωτική αρχιτεκτονική στην ελληνοιστική Ελλάδα και το ζήτημα της κληρονομιάς της στον ρωμαϊκό κόσμο: η περίπτωση του λουτρού  
*Μ. Βασενχόβεν, Δρ. Αρχιτέκτων-Μηχανικός, Διεύθυνση Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων, Υπουργείο Πολιτισμού*
- 11.00 - 11.15: Τα δημόσια λουτρά κατά τους Οθωμανικούς χρόνους στον ελλαδικό χώρο. Μνημεία υπό αμφισβήτηση.  
*Ε. Κανετάκη, Δρ. Αρχιτέκτων-Μηχανικός, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων & Έργων Τέχνης, ΠαΔΑ*
- 11.15 - 11.30: Ελληνικές λουτροπόλεις (μέσα 19ου - αρχές 20ού αιώνα): θεραπεία, κοινωνικότητα και παραθερισμός  
*Μ. Κωστίδη, διδάκτωρ Νεότερης Κοινωνικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Εκπαιδευτικός*
- 11.30 - 11.45: Η διαχρονική ανάπτυξη των λουτροπόλεων και ο ρόλος τους σήμερα -η περίπτωση της Ανατολικής Στερεάς  
*Λ. Γκαραβέλας, Αρχιτέκτων-Μηχανικός, Ερευνητής Πολυτεχνείου Κρήτης*
- 11.45 - 12.15: Συζήτηση



# ΠΡΟ ΓΡΑ ΜΜΑ

---

## ΠΡΩΪΝΗ ΖΩΝΗ

**Διάλειμμα καφέ: 12:15 - 12:45**

**12.45 - 14.15 Η δύναμη του νερού: Ο Θερμαλισμός σε νέα προοπτική, από την θεραπεία στην ευεξία**  
(Συντονισμός: Ε. Τσακίρη)

12.45 - 13.00: Το πολιτισμικό τοπίο των ελληνικών λουτρότοπων  
Κ. Μωραΐτης, Δρ. Αρχιτέκτων - Μηχανικός, Ομότιμος Καθηγητής Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Ε.Μ.Π.

13.00 - 13.15: Λόγια και λαϊκή παράδοση των ιαματικών πρακτικών  
Μ. Μάρκου, Δρ. Αρχιτέκτων - Μηχανικός, Αφυπ. Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Ε.Μ.Π.

13.15 - 13.30: Νέες τάσεις στις στρατηγικές ανάπτυξης των τόπων ιαματικών πόρων  
Α. Κατσάπη, Διεθνής Επιθεωρήτρια Διαπίστευσης Υπηρεσιών Υγείας - Ειδικός Ποιότητας στις Υπηρεσίες Υγείας και Ευεξίας.

13.30 - 13.45: Η σημερινή ευρωπαϊκή και ελληνική πραγματικότητα στον κλάδο του Θερμαλισμού  
Μ. Δανάς, Γ.Γ. Συνδέσμου Δήμων Ιαματικών Λουτρών Ελλάδας (Σ.Δ.Ι.Π.Ε), Αντιπρόεδρος της οργάνωσης Historic Thermal Towns of Europe

13.45 - 14.15: Συζήτηση



# ΠΡΟ ΓΡΑ ΜΜΑ

---

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΖΩΝΗ

**Διάλειμμα καφέ: 14:15 - 15:00**

- 15.00 - 16.30** **Ερευνητικό έργο «Λουτρότοπος»,  
μεθοδολογία, ευρήματα**  
*(Συντονισμός: Τ. Τουλιάτου)*
- 15.00 - 15.15: Πολυκριτηριακή ανάλυση και αναπαράσταση  
σε χάρτη  
*Σ. Γιαννούδης, Δρ. Αρχιτέκτων - Μηχανικός, Αναπληρωτής  
Καθηγητής Τμήματος Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής ΠαΔΑ*
- 15.15 - 15.30: Οδοιπορικό στη Δυτική Πελοπόννησο  
*Τ. Τουλιάτου, Δρ. Εικαστικός, Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος  
Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, ΠαΔΑ*
- 15.30 - 15.45: Οδοιπορικό στη Φθιώτιδα  
*Ε. Μουζακίτου, Εικαστικός, Καθηγήτρια Τμήματος Εσωτερικής  
Αρχιτεκτονικής, ΠαΔΑ*
- 15.45 - 16.00: Οδοιπορικό στη Κεντρική, Ανατολική Μακεδονία  
και Θράκη  
*Ε. Τσακίρη, Δρ. Αρχιτέκτων - Μηχανικός, Μεταδιδακτορική  
Ερευνήτρια*
- 16.00 - 16.30: Συζήτηση



# ΠΡΟ ΓΡΑ ΜΜΑ

## ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΖΩΝΗ

**16.30 - 17.30** **Ιαματική εκμετάλλευση και λουτρικός πολιτισμός - όροι μιας σύνθεσης στην αναπτυξιακή πολιτική των Λουτρότοπων**  
(ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. Συντονιστές: Τ. Τουλιάτου, Α. Ψιλόπουλος)

*Μ. Δάνας, Α. Κατσάπη, Κ. Μωραΐτης, Μ. Μάρκου, Ε. Τσακίρη, Σ. Γιαννούδης*

**17.30 - 18.00** **Λήξη Ημερίδας**

Το ερευνητικό έργο «ΛΟΥΤΡΟΤΟΠΟΣ: Κριτική χαρτογράφηση & εικαστική αφήγηση ιαματικών πηγών του Ελλαδικού Χώρου» χρηματοδοτείται από το ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. (Αριθμός Έργου: 14821) στο πλαίσιο της Υποδράσης 1 της Προκήρυξης «Χρηματοδότηση της Βασικής Έρευνας (Οριζόντια υποστήριξη όλων των Επιστημών), Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0)» στην περιοχή (Ε.Π.7) «Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τέχνες» με Φορέα Υποδοχής το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής και Συνεργαζόμενο Φορέα το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Επιστημονική Υπεύθυνη: Γεωργία Τουλιάτου (Πα.Δ.Α.). Συντονιστική Ομάδα: Γεωργία Τουλιάτου (Πα.Δ.Α.), Ευφροσύνη Τσακίρη, Φρόνη Μουζακίτου (Πα.Δ.Α.). Ερευνητές: Σωκράτης Γιαννούδης (Πα.Δ.Α.), Άγγελος Ψιλόπουλος (Πα.Δ.Α.), Μαρία Μάρκου (Ε.Μ.Π.), Κωνσταντίνος Μωραΐτης (Ε.Μ.Π.), Ιωάννης Τούντας (Ε.Κ.Π.Α.), Μάρκος Δανάς (Σ.Δ.Ι.Π.Ε.)